

Giuseppe Verdi

ESTONIA TEATER

TRAVIATA

Giuseppe Verdi ooper kolmes vaatuses

Francesco Maria Piave libreto

Alexandre Dumas' näidendi "Kameeliadaam" järgi

Tõlge: Eino Uuli ja Arne Mikk

Esiendus 28. veebruaril 1974

Dirigendid
NEEME JÄRVI ✓
ERI KLAS
VELLO PÄHN

Lavastaja
ARNE MIKK

Kunstnik
ELDOR RENTER

Koormeistrid
ANNE DORBEK
JÜRI RENT

Tantsud
MAI MURDMAA

Kontsertmeister
JAANUS JUUL

Orkestri kontsertmeister
MATI UFFERT

Etenduse juht
JÜRI KRUUS

Osades:

Violetta Valery
ANU KAAL
NADIA KUREM
Flora Bervoix
MARIKA EENSALU
URVE TAUTS ✓
Annina, Violetta teenijanna
RIINA KADAJA
Alfredo Germont
IVO KUUSK ✓
MATI KÕRTS ✓
VELLO JÜRNA
Georges Germont, tema isa
VÄINO PUURA
TARMO SILD
Gaston, Alfredo sõber
TIIT TRALLA ✓
ANTS KOLLO
Parun Douphal
ERVIN KÄRVET
TEO MAISTE ✓
Markii d'Obigny
VOLDEMAR KUSLAP ✓
HANS MIILBERG
MATI PALM
Doktor Grenvil
UNO KREEN

Joseph, Violetta teener
VÄINO KARO
Flora teener
MATI VAIKMAA
Komisjonäär
KARLI KANNELMÄE

Mustlastants:

MAIGRET MÄGI ja MELINE MAZMANJAN

Hispaania tants:

MARINA VOLKOVA ja JURI MIHHEJEV

Estonia Teatri ooperikoor ja orkester

Violetta ja Flora sõbratarid ja sõbrad, teenrid, maskid - ooperikoor

Tegevuspaik: Pariis ja selle ümbrus

Aeg: XIX sajandi keskpaik. I vaatus toimub augustis, II - jaanuaris,
III - veebruaris.

Sisu

I vaatus. Kauni kurtisaani Violetta Valery salongis on ball. Olnud pikemat aega raskesti haige, pöördub Violetta nüüd endisse kärarikkasse ellu sõprade ja austajate ringis. Gaston esitleb talle oma sõpra Alfredo Germont'i, kes ammugi on Violettat imetlenud ja tema haiguse ajal pärinud iga päev tema tervise järele. Violetta on lõbustatud ja liigutatud. Külaliste palvel laulab Alfredo joogilaulu, millega ühinevad kõik.

Orkester alustab valssi, kõik siirduvad tantsima. Violetta tunneb äkilist nõrkust. Jäänud temaga kahekesi, kõneleb Alfredo oma armastusest. Armuavaldustega harjunud Violetta kuulab teda naerdes, kuid Alfredo nooruslik siirus ei jäta teda ükskõikseks. Ta kingib Alfredole kameeliaõie: kui see on närbunud, tohib noormees tagasi tulla. Niisiis homme!

Külalised lahkuvad. Kohtumine Alfredoga on Violettat erutanud. Võib-olla ongi see suur tunne, mida Violetta on sisimas alati oodanud? Ent kohe püüab ta enesele vastu vaielda: mitte mõelda liiga sügavalt, andudes lõbustuste keerisele! Dumas' Marguerite'i sõnadega õeldes: "Mulle on antud elada hoopis vähem kui kõigile teistele. Ma pean ju siis ka kiiremini elama."

II vaatus. 1. pilt

Möödunud on kolm kuud. Violetta ja Alfredo elavad Pariisi lähedal maal, mõlemad on õnnelikud.

Alfredo kuuleb Anninalt, et Violetta tahab müüa oma hobuseid ja tõlda - nende raha on lõpukorral. Ta sõidab kiiresti Pariisi, et ise raha hankida. Tema äraolekul saabub Georges Germont, Alfredo isa, kes algul püüab "võrgutajat" solvata, siis aga jõuab arusaamisele, et tegemist on siiralt armastava ja õilsa naisega. Kuid ta nõuab Violetalt ohvrit - loobumist Alfredost oma tütre, Alfredo õe heaks, kelle peigmees, noor markii, on ähvardanud kihluse tühistada: Alfredo kooselu endise kurtisaaniga olevat kogu perekonnale häbiks. Violetta palub oma õnne eest - tal pole enam palju elada jäänud. Germont on järeleandmatu, ehkki tunneb Violettale kaasa.

Violetta kirjutab Alfredole, et on otsustanud temast lahkuda, kuna ta ei armasta teda enam. Tõelist põhjust ei tohi ta avaldada - Alfredo ei hooliks sellest.

Germont püüab poega koju tagasi kutsuda, ent Alfredo järgneb Violettale, et kätte maksta truudusemurdmise eest.

2. pilt

Maskiball Violetta sõbratari Flora juures. Violetta viibib ballil koos oma vana austaja parun Douphaliga. Saabub Alfredo, kes teab, et siin võib leida Violetta. Parun keelab Violettal Alfredoga rääkida. Alfredo omakorda käitub väljakutsuvalt. Violetta, kartes duelli Alfredo ja paruni vahel, palub Alfredo talle lahkuda. Alfredo teeks seda, kui Violetta tuleks temaga. Violetta aga on seotud lubadusega. Kogu oma jõudu kokku võttes valetab ta, et armastab parunit. Alfredo solvab Violettat kõigi nähes, visates kaardimängus võidetud raha tema jalge ette - tasuks kurtisaani armastuse eest. Juuresolijad on nõrduinud. Keset üldist segadust ilmub Germont ja viib poja kaasa.

III vaatus

Violetta magamistuba. Läbielatud vapustused on kiirendanud Violetta haiguse käiku. Doktor Grenvil, kes külastab teda iga päev, ütleb Anninale, et Violettal on elada jäänud vaid mõned tunnid.

Violetta on saanud kirja Georges Geromnt'ilt, kes teatab, et Alfredo ja paruni vahel on toimunud duell, milles parun saanud kergelt haavata, Alfredo on välismaal, kuid isa on avaldanud talle kogu tõe ja Alfredo ruttab Violetta juurde andestust paluma. Kiri lõpeb sõnadega: "Te väärte paremat saatust."

Väljast kostab karnevalikära. Violetta tunneb kibedusega, et õnn on tema jaoks hilinevad.

Kartes Violettat erutada, teatab Annina ettevaatlikult Alfredo saabumisest. Hetkeks usuvad Violetta ja Alfredo veel tulevikku.

Germont tuleb, et tervitada Violettat kui tütart - enam pole takistusi Violetta ja Alfredo õnnele, Alfredo õde on juba abielus.

Kuid on hilja - Violetta jõud on lõpul.

Esikaanel - Marie Duplessis, Dumas' "Kameeliadaami" Marguerite Gautier' prototüüp.

"1844. aastal peeti teda Pariisi kõige elegantsemaks naiseks... Ta avaldas kõigile sügavat muljet ja kutsus esile imetlust, mis oli segatud austuse ja kaastundega, sest ta oli oma ametist igati üle. Miks ta seda siis pidas? Sellepärast, et ta oli harjunud kulutama sada tuhat kuldfranki aastas ja ka sellepärast, et, kergesti erutuv, haige ja iseenesega riius, otsis ta naudinguid unustust."

André Maurois, "Kolm Dumas'd"

"Kameeliadaami" ja "Traviata" loomise aegadelt:

1852

"Arvatavasti on asjatundjad äärmiselt imestunud selle näidendi menu üle, mida nad ei oska millegagi seletada ja mis kummutab kõik nende teooriad. Armunud kurtisaani surematu lugu - see ahvatleb poeete ikka ja alati... Oli tarvis suurt talenti, et meie ajal, mil valitseb inglise-genfi puritanism, kujutada teatrilaval meie aega, nagu see tegelikult on, ilma ilustamata, ilma midagi varjamata..."

Théophile Gautier Alexandre Dumas' noorema näidendist "Kameeliadaam"

*

Veebruar. Viibides Pariisis, vaatab Verdi koos Giuseppina Strepponiga Dumas' "Kameeliadaami". Mõlemad on liigutatud.

*

Oktoober-november. Piave töötab koos Verdiga Bussetos "Traviata" eskiiside juures.

*

Detsember. Verdi lõpetab "Trubaduuri" kirjutamise. Sõites Rooma võtab ta ühes "Trubaduuri" partituuriga kaasa visandid "Traviatale".

*

Jaanuar. Verdi kirjast Cesare de Sanctisele:

"Janunen uute süžeede järele, mis oleksid suured, kaunid, mitmekülgsed, julged..., julged äärmuseni, uute vormide jne, jne ja samal ajal muusikasse ülekantavad... Veneetsia jaoks kirjutab "Kameeliadaami",